

Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα και την Ισπανία το 2019 και το 2020

Φεβρουάριος 2022

Δρ. Άρης Ίκκος, ISHC
Επιστημονικός Διευθυντής

Σεραφείμ Κουτσός
Αναλυτής

Ευαγγελία Λάμπρου
Στατιστικός

INSETE

INTELLIGENCE

Περιεχόμενα

Σύνοψη.....	3
Εισαγωγή.....	6
1. Σύγκριση των δημοσιευμένων ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία.....	8
2. Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στον προορισμό, σε Ελλάδα και Ισπανία.....	9
3. Συνολική Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη τουριστών σε Ελλάδα και Ισπανία από δείγμα χωρών.....	13
4. Συμπεράσματα.....	15
5. Πηγές.....	16

Σύνοψη

Συχνά υποστηρίζεται ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, ισχυρισμός που στηρίζεται στη σύγκριση των στοιχείων της Μέσης Κατά Κεφαλή δαπάνης (ΜΚΔ) των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και άλλες χώρες, με βάση τα στοιχεία που δημοσιεύονται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές ('δημοσιευμένα στοιχεία'). Στην παρούσα μελέτη εξετάζεται η ΜΚΔ των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και την Ισπανία, που αποτελεί παγκόσμια δύναμη στον τουρισμό αλλά και τον κύριο ανταγωνιστή της Ελλάδας, τόσο ως προς την συνολική δαπάνη, όσο και ως προς το μέρος της που καταλήγει στην κάθε χώρα – προορισμό¹. Από τα εξεταζόμενα στοιχεία προκύπτει ότι:

- Δεν είναι δυνατή η σύγκριση των δημοσιευμένων στοιχείων για την Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στις δύο χώρες (€ 1.041 για την Ισπανία και € 584 για την Ελλάδα για το 2020 και € 1.101 και € 564 αντίστοιχα για το 2019) αφού τα μετρούμενα μεγέθη υπολογίζονται με διαφορετική μεθοδολογία. Οι κύριες διαφοροποιήσεις είναι ότι στην Ελλάδα μετριέται μόνο το μέρος της δαπάνης που παραμένει στην χώρα, μη περιλαμβανομένου του κόστους του αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου, ακόμα και αν η αεροπορική ή ακτοπλοϊκή εταιρεία είναι ελληνική. Επίσης, στα στοιχεία περιλαμβάνονται οι επισκέπτες χωρίς διανυκτέρευση και οι cross border workers. Αντίθετα, στην Ισπανία μετριέται το σύνολο της δαπάνης των τουριστών, ανεξάρτητα αν εισπράχθηκε από την χώρα ή τρίτους εκτός αυτής (πχ αεροπορικό εισιτήριο, προμήθεια ενδιάμεσων κλπ.) και η μέτρηση αφορά μόνο σε τουρίστες με τουλάχιστον μια διανυκτέρευση.
- Προσαρμόζοντας τα δύο μεγέθη ώστε να αποτυπώνεται μόνο η δαπάνη που έγινε στην κάθε χώρα (εξαιρουμένου του κόστους μετάβασης) και μόνο για τουρίστες με τουλάχιστον μία διανυκτέρευση, η μέση δαπάνη στην Ελλάδα το 2019 υστερεί αυτής της Ισπανίας κατά 9 Ευρώ (από 537 Ευρώ βάσει δημοσιευμένων στοιχείων) ενώ το 2020 η μέση δαπάνη στην Ελλάδα υπερτερεί αυτής της Ισπανίας κατά 41 ευρώ (από 457 Ευρώ).

¹ Τα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελλάδας προέρχονται από την Έρευνα Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ισπανίας από τις έρευνες FRONTUR και EGATUR του Instituto Nacional de Estadística της Ισπανίας.

- Μέρος αυτής της διαφοράς οφείλεται στο ότι οι δύο χώρες δέχονται τουρίστες από διαφορετικές αγορές και, συγκεκριμένα, η Ελλάδα δέχεται μεγάλο αριθμό τουριστών από τις όμορες Βαλκανικές χώρες. Οι τουρίστες αυτοί έχουν χαμηλότερη μέση δαπάνη και ως εκ τούτου ωθούν τον συνολικό μέσο όρο της μέσης δαπάνης προς χαμηλότερα επίπεδα. Η διαφορά υπέρ της Ελλάδας το 2020, οφείλεται στην αλλαγή του μίγματος αγορών, με αύξηση του μεριδίου των κύριων αγορών μας και μείωση των βαλκανικών. Για να μπορέσουμε να συγκρίνουμε τις δύο αγορές, προχωρήσαμε στην υπόθεση εργασίας ότι η Ελλάδα έχει το ίδιο market mix με την Ισπανία. Με την υπόθεση εργασίας, η διαφορά στη μέση δαπάνη που μένει στην κάθε χώρα αντιστρέφεται υπέρ της Ελλάδας, κατά 44 Ευρώ για το 2019 και κατά 68 Ευρώ για το 2020.
- Στη συνέχεια εξετάζεται η μέση δαπάνη ως προς το σύνολο της δαπάνης, δηλαδή περιλαμβανομένης όχι μόνο της δαπάνης που καταλήγει στη χώρα-προορισμό, αλλά και της δαπάνης που γίνεται εκτός αυτής (πχ αεροπορικό εισιτήριο, προμήθεια ενδιάμεσων κλπ.). Από τις τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το 2020, στις δύο (Γερμανία και Ιταλία) η μέση δαπάνη των τουριστών στην Ελλάδα είναι οριακά χαμηλότερη (~9 €) απ' ότι η αντίστοιχη στην Ισπανία ενώ στις υπόλοιπες δύο είναι υψηλότερη – από 9 Ευρώ για το Ην. Βασίλειο έως 434 Ευρώ για τη Γαλλία, από την οποία η Ισπανία έλκει μεγάλο μέρος του οδικώς εισερχόμενου τουρισμού της.
- Τέλος, σε ότι αφορά στη συνολική μέση δαπάνη για το σύνολο του εισερχόμενου τουρισμού, στην Ελλάδα ανήλθε σε 849 Ευρώ το 2020 και στην Ισπανία σε 1.041 Ευρώ. Τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα για τις κύριες ευρωπαϊκές αγορές που αποτελούν τις κύριες αγορές και για τις δύο χώρες, συνάδουν με την άποψη ότι οι διαφορές στα συνολικά μεγέθη οφείλονται σε σημαντικό βαθμό στο διαφορετικό market mix και όχι στο ότι οι τουρίστες από κάποια χώρα δαπανούν λιγότερα στην Ελλάδα απ' ότι δαπανούν αντίστοιχα στην Ισπανία.

Συμπερασματικά:

- αντικρούεται η άποψη ότι η Ελλάδα, συγκρινόμενη με τους κύριους ανταγωνιστές, είναι ένας φθηνός προορισμός για τους Ευρωπαίους αφού στις περισσότερες περιπτώσεις οι ευρωπαίοι τουρίστες στην Ελλάδα δαπανούν περίπου τα ίδια εάν όχι περισσότερα απ' ότι στην Ισπανία.
- η, σε επίπεδο χώρας, υστέρηση της ΜΚΔ στην Ελλάδα σε σχέση με την ΜΚΔ στην Ισπανία οφείλεται κυρίως στο διαφορετικό market mix που έχουν οι δύο χώρες ως προς τις χώρες προέλευσης των τουριστών -περίπου το 1/3

του εισερχόμενου τουρισμού για το 2019 και το 1/5 του 2020 είναι οδικές αφίξεις από τις όμορες βαλκανικές αγορές. Η πελατεία αυτή δεν υποκαθιστά αλλά προστίθεται στην πελατεία με την υψηλότερη δαπάνη² και απορροφάται, κατά κύριο λόγο, από το τουριστικό προϊόν της Β. Ελλάδας (Μακεδονία, Θράκη), όπου η ξενοδοχειακή υποδομή είναι χαμηλότερης κατηγορίας σε σχέση με την αντίστοιχη σε άλλες Περιφέρειες της χώρας³.

² Βλ. [Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2016-2020](#) – ΙΝΣΕΤΕ, 2021

³ Τα 1*, 2* και 3* δωμάτια ξενοδοχείων στην Β. Ελλάδα (περιλαμβανομένης της Χαλκιδικής) είναι το 61% του συνόλου και στην υπόλοιπη χώρα λιγότερο από το 50%.

Εισαγωγή

Συχνά υποστηρίζεται ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, ισχυρισμός που βασίζεται στη σύγκριση των στοιχείων της Μέσης κατά Κεφαλή Δαπάνης (ΜΚΔ) των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και άλλες χώρες, όπως τα στοιχεία αυτά δημοσιεύονται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές («δημοσιευμένα στοιχεία»). Για παράδειγμα, με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία σε Ελλάδα και Ισπανία⁴, η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (ΜΚΔ) του εισερχόμενου τουρισμού στην Ισπανία, για το 2020, εκτιμήθηκε σε € 1.041, δηλαδή σχεδόν διπλάσια από τα € 584 που εκτιμήθηκε η ΜΚΔ στην Ελλάδα την ίδια χρονιά. Παρόμοια είναι η εικόνα και για το 2019 που η ΜΚΔ εκτιμήθηκε σε € 1.101 στην Ισπανία και € 564 στην Ελλάδα. Όμως, όπως αναλύουμε κατωτέρω, οι δημοσιευμένες ΜΚΔ των δύο χωρών δεν είναι άμεσα συγκρίσιμες, καθώς οι σχετικές έρευνες ακολουθούν σημαντικά διαφορετικές μεθοδολογίες και μετρούν διαφορετικά μεγέθη.

Προκειμένου να ελέγξουμε την ακρίβεια του ισχυρισμού ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, αφού προβήκαμε στις αναγκαίες αναπροσαρμογές των δημοσιευμένων στοιχείων, συγκρίναμε τη ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία, που αποτελεί τον κύριο ανταγωνιστή της Ελλάδας στον τουρισμό. Η σύγκριση έγινε με δύο τρόπους:

- αφενός ως προς το μέρος της ΜΚΔ του τουρίστα που καταλήγει στον εκάστοτε προορισμό (2^η ενότητα) και
- αφετέρου ως προς τη συνολική ΜΚΔ του τουρίστα (3^η ενότητα), περιλαμβανομένων δηλαδή όλων των δαπανών του, είτε καταλήγουν στον προορισμό είτε στην χώρα προέλευσης είτε ακόμα και σε τρίτη χώρα, όπως για παράδειγμα αν η έδρα του αερομεταφορέα ή του ενδιάμεσου tour operator δεν είναι ούτε στη χώρα προέλευσης ούτε στην χώρα προορισμού.

Η πανδημία του κορονοϊού και ο τουρισμός

Αναμφίβολα, σε παγκόσμιο επίπεδο, ο κλάδος των τουριστικών υπηρεσιών ήταν αυτός ο οποίος δέχτηκε το ισχυρότερο πλήγμα από την έναρξη της πανδημίας. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (UNWTO), ο παγκόσμιος τουρισμός το 2020 κατέγραψε μείωση διεθνών αφίξεων κατά -74% σε σχέση με το 2019, το οποίο μεταφράζεται σε

⁴ Τα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελλάδας προέρχονται από την Έρευνα Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ισπανίας από τις έρευνες FRONTUR και EGATUR του Instituto Nacional de Estadística της Ισπανίας.

απώλειες περίπου 1,08 δισ. διεθνών αφίξεων, λόγω της άνευ προηγουμένου πτώσης της ζήτησης και των εκτεταμένων ταξιδιωτικών περιορισμών. Η κατάρρευση του παγκόσμιου τουρισμού, μεταφράζεται σε απώλειες \$ 1,3 τρισ. σε έσοδα από εξαγωγές, 11 φορές περισσότερα από τις απώλειες που καταγράφηκαν κατά την διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2009.

Σε αυτό το δυσμενές τουριστικό περιβάλλον, ο ελληνικός τουρισμός δεν θα μπορούσε να μείνει αλώβητος, διακόπτοντας την ανοδική πορεία που κατέγραψαν στο σύνολο τους τα τουριστικά μεγέθη της χώρας έως και τον Φεβρουάριο του 2020. Συγκεκριμένα, ο ελληνικός τουρισμός το 2020, κατέγραψε μείωση αφίξεων κατά -76,5% σε σχέση με το 2019 (από 31.348 χιλ. το 2019 σε 7.375 χιλ. το 2020) και μείωση εισπράξεων κατά -75,6% (από € 17.680 εκατ. το 2019 σε € 4.310 εκατ. το 2020). Πέρα όμως από την επίδραση στα συνολικά τουριστικά μεγέθη, η πανδημία επηρέασε και το μίγμα αγορών του εισερχόμενου τουρισμού. Συγκεκριμένα, το μερίδιο αγοράς των αφίξεων από τις 5 κύριες αγορές μας⁵ εμφάνισε αύξηση από 36% το 2019 σε 50% το 2020. Αντίστοιχα για τις εισπράξεις από 46% σε 61%. Αντίθετα, οι όμορες βαλκανικές αγορές⁶, οι οποίες ως επί το πλείστον εισέρχονται στην Ελλάδα οδικώς, εμφάνισαν μείωση στα μερίδια τους: από 26% των αφίξεων το 2019 σε 19% το 2020 και - αντίστοιχα - από 9% των εισπράξεων σε 7%. Η αλλαγή μίγματος αγορών οδήγησε σε αύξηση το 2020 της δημοσιευμένης ΜΚΔ κατά 4% (από € 564,0 το 2019 σε € 584,4 το 2020), καθώς η ΜΚΔ των οδικώς εισερχομένων τουριστών είναι περίπου 4 φορές μικρότερη αυτής των αεροπορικώς.

Αντίθετη είναι η εικόνα στην Ισπανία, με την δημοσιευμένη ΜΚΔ να εμφανίζει μείωση το 2020 κατά -5% (από € 1.101 το 2019 σε € 1.041 το 2020). Αυτό οφείλεται, όπως και στην περίπτωση της Ελλάδας, από την αλλαγή του μίγματος αγορών που συντελέστηκε το 2020. Συγκεκριμένα, αυτό συνέβη διότι οι όμορες αγορές (Γαλλία και Πορτογαλία), που ως επί το πλείστον εισέρχονται στην χώρα οδικώς και έχουν χαμηλότερη ΜΚΔ, εμφάνισαν αύξηση στα μερίδια τους τόσο σε επίπεδο αφίξεων (από 16% το 2019 σε 24% το 2020) όσο και σε επίπεδο εισπράξεων (από 9% το 2019 σε 13% το 2020). Αντίθετα, οι παραδοσιακές αγορές της Ισπανίας (Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Ιταλία και Ολλανδία) σημείωσαν μείωση στα μερίδια τους: από 45% των αφίξεων το 2019 σε 39% το 2020 και από 40% των εισπράξεων το 2019 σε 38% το 2020.

⁵ Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία και Ολλανδία

⁶ Βουλγαρία, Βόρεια Μακεδονία, Αλβανία, Σερβία και Ρουμανία

1. Σύγκριση των δημοσιευμένων ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία

Σύμφωνα με τα επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία για το 2020, η Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη (ΜΚΔ) του εισερχόμενου τουρισμού στην Ισπανία εκτιμήθηκε σε € 1.041, δηλαδή σχεδόν διπλάσια από τα € 584 που εκτιμήθηκε η ΜΚΔ στην Ελλάδα την ίδια χρονιά. Παρόμοια είναι η εικόνα και για το 2019 που η ΜΚΔ εκτιμήθηκε σε € 1.101 στην Ισπανία και € 564 στην Ελλάδα. Όμως, **οι δημοσιευμένες ΜΚΔ των δύο χωρών δεν είναι άμεσα συγκρίσιμες:**

- στην Ελλάδα, η προαναφερθείσα ΜΚΔ εκτιμάται μόνο για το μέρος της δαπάνης που έγινε εντός της Ελλάδας και για το σύνολο των επισκεπτών πλην κρουαζιέρας, ανεξάρτητα αν διανυκτέρευσαν ή όχι. Επίσης, στην ΜΚΔ δεν περιλαμβάνεται το κόστος του αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου μετάβασης στην Ελλάδα, ακόμα και αν η εταιρεία που χρησιμοποιήθηκε έχει την έδρα της στην Ελλάδα, αλλά ούτε και η δαπάνη για διαρκή καταναλωτικά αγαθά, υψηλής αξίας κοσμήματα κλπ. Τέλος, τα στοιχεία της Ελλάδας καλύπτουν όλους τους ταξιδιώτες, περιλαμβανομένων των ημερήσιων επισκεπτών και των cross border workers ή των εποχιακών εργαζομένων⁷.
- Αντίθετα, στην Ισπανία, η εκτίμηση της ΜΚΔ περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών μόνο των εισερχόμενων τουριστών στην Ισπανία, είτε αυτές έλαβαν χώρα εντός της Ισπανίας είτε εκτός αυτής, και στη δαπάνη συμπεριλαμβάνεται και το κόστος του αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου μετάβασης στην Ισπανία, ακόμα και αν η εταιρεία που χρησιμοποιήθηκε έχει την έδρα της εκτός Ισπανίας. Επιπλέον, η ΜΚΔ στην Ισπανία υπολογίζεται μόνον για επισκέπτες που πραγματοποίησαν τουλάχιστον μια διανυκτέρευση στην χώρα αυτή και στα στοιχεία περιλαμβάνονται και οι ταξιδιώτες κρουαζιέρας. Τέλος, στην Ισπανία, η εκτιμώμενη ΜΚΔ περιλαμβάνει και δαπάνες για διαρκή αγαθά ή αγαθά υψηλής αξίας από εισερχόμενους τουρίστες⁸, ενώ στην Ελλάδα αυτού του είδους οι δαπάνες αφαιρούνται για τον υπολογισμό της ΜΚΔ⁴.

⁷ βλ. μεθοδολογία [Έρευνας Συνόρων](#)

⁸ βλ. μεθοδολογία [FRONTUR – EGATUR](#),

2. Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στον προορισμό, σε Ελλάδα και Ισπανία

Προσαρμόζοντας⁹ τις δημοσιευμένες ΜΚΔ της Ισπανίας και της Ελλάδας, προκειμένου να εκτιμηθεί η ΜΚΔ που αφορά μόνο σε επισκέπτες με διανυκτέρευση και αποκλειστικά για το μέρος της δαπάνης που κατέληξε στην κάθε χώρα και εξαιρώντας την δαπάνη για το αεροπορικό ή ακτοπλοϊκό εισιτήριο, η εικόνα διαφοροποιείται σημαντικά (βλ. Πιν.1): η ΜΚΔ της Ισπανίας μειώνεται, για το 2019 και 2020 αντίστοιχα, από 1.101 σε 609 Ευρώ και από 1.041 σε 578 Ευρώ, ενώ -αντίστοιχα- της Ελλάδας αυξάνεται από 564 σε 600 Ευρώ και από 584 σε 619 Ευρώ. Αντίστοιχα, η υπέρ της Ισπανίας διαφορά, μειώνεται από 537 Ευρώ σε 9 Ευρώ το 2019, ενώ το 2020 η εικόνα αντιστρέφεται με την Ελλάδα να υστερεί σε ότι αφορά την δημοσιευμένη ΜΚΔ κατά 457 ευρώ αλλά να υπερτερεί στην προσαρμοσμένη ΜΚΔ κατά 41 Ευρώ.

Πίνακας 1: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €

	2019			2020		
	GR	ES	Δ GR-ES	GR	ES	Δ GR-ES
Δημοσιευμένη ΜΚΔ	564	1.101	-537	584	1.041	-457
Προσαρμοσμένη ΜΚΔ*	600	609	-9	619	578	41

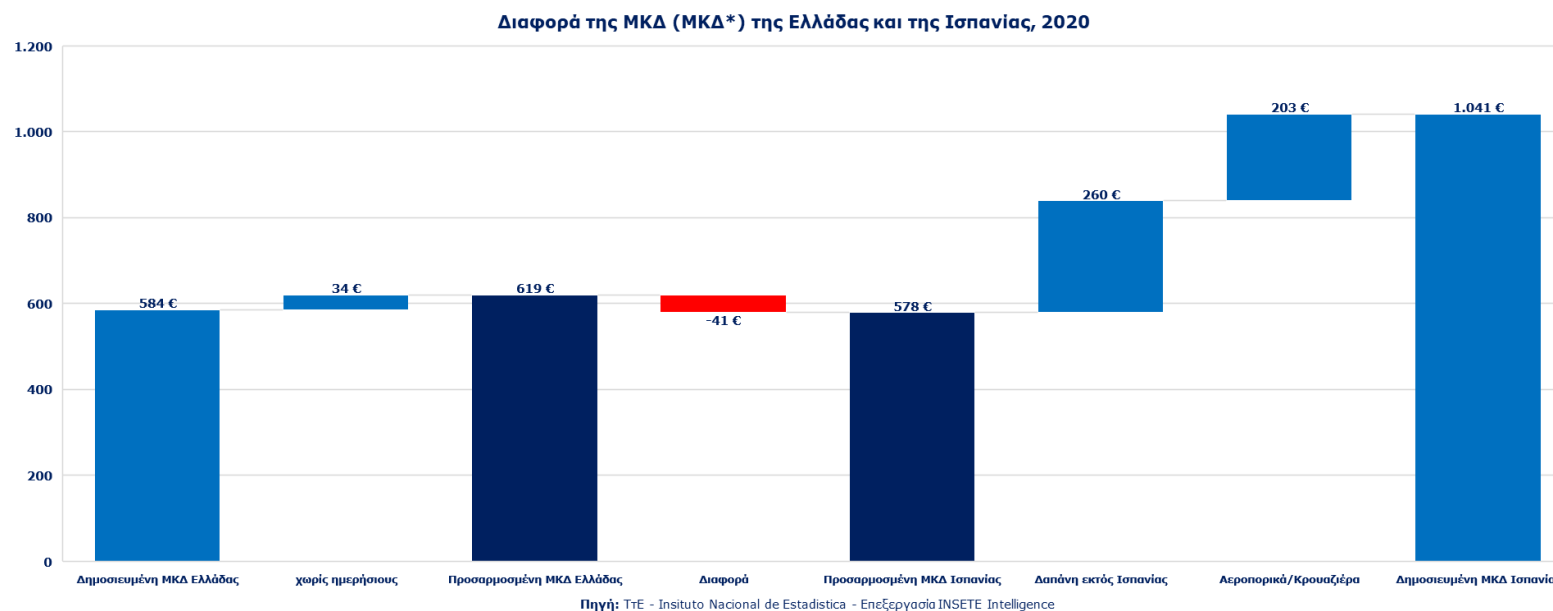
Πηγή: ΤτΕ -Instituto Nacional de Estadística - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

*Έχει υπολογισθεί μόνο για το μέρος της δαπάνης που καταλήγει στη χώρα, εξαιρουμένης της δαπάνης για αεροπορικό/ακτοπλοϊκό εισιτήριο μετάβασης, και μόνο για επισκέπτες με μια διανυκτέρευση τουλάχιστον

⁹ Για λεπτομέρειες ως προς τη μεθοδολογία, βλ. [Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα, 2005 – 2018, εξέλιξη και σύγκριση με Ισπανία](#) – INSETTE 2019

Οι σχετικές προσαρμογές από τις οποίες προκύπτει η Προσαρμοσμένη ΜΚΔ* του 2020 του Πίνακα 1 παρουσιάζονται αναλυτικά στο Γράφημα 1.

Γράφημα 1: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €

Η ως άνω διαφορά μεταξύ των δύο προσαρμοσμένων ΜΚΔ, μπορεί να αποδοθεί αφενός σε διαφορές στατιστικών μεθόδων¹⁰ και αφετέρου στο διαφορετικό market mix των τουριστών στις δύο χώρες, ιδιαίτερα για το 2019 που η Ελλάδα δέχθηκε σημαντικό αριθμό τουριστών από τις όμορες Βαλκανικές χώρες και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, κάτι που δεν ισχύει για την Ισπανία¹¹. Η τάση αυτή που καταγραφόταν τα προηγούμενα χρόνια στον εισερχόμενο

¹⁰ ιδιαίτερα λόγω α) έλλειψης στοιχείων που θα επιτρέψουν την ακριβέστερη εκτίμηση της ΜΚΔ στην Ισπανία με τρόπο αντίστοιχο με τον τρόπο που εκτιμάται η ΜΚΔ στην Ελλάδα αλλά και β) του ότι τα στοιχεία για την Ελλάδα αφορούν σε ταξιδιώτες και όχι τουρίστες, δηλαδή περιλαμβάνουν cross border workers και εποχιακά εργαζόμενους στην Ελλάδα.

¹¹ ενδεικτικά: το 48,3%/49,8% των αφίξεων και το 40,4%/41,3% των δαπανών των τουριστών στην Ισπανία το 2019 και το 2020 αντίστοιχα προέρχονται από τις αγορές της Γερμανίας, της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου (χώρες υψηλής δαπάνης), όταν για την Ελλάδα τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 28,9%/41,5% και 37,4%/52,4% αντίστοιχα.

τουρισμό διαταράχθηκε το 2020 λόγω της πανδημίας και των ταξιδιωτικών περιορισμών, με αύξηση του μεριδίου των κύριων αγορών μας και μείωση των βαλκανικών. Αυτό οδήγησε το 2020 η διαφορά των προσαρμοσμένων / συγκρίσιμων ΜΚΔ να είναι υπέρ της Ελλάδας.

Με την υπόθεση εργασίας ότι το market mix στην Ελλάδα είναι παρόμοιο με αυτό της Ισπανίας (βλ. Πίνακα 2 και Γράφημα 2), η διαφορά από 537 Ευρώ υπέρ της Ισπανίας μετατρέπεται σε διαφορά 44 Ευρώ υπέρ της Ελλάδος ενώ το 2020 από 457 ευρώ υπέρ της Ισπανίας μετατρέπεται σε διαφορά 68 ευρώ υπέρ της Ελλάδας. Αυτό καταρρίπτει την άποψη ότι η Ελλάδα προσελκύει τουρίστες χαμηλής δαπάνης, αφού συγκρίνοντας την ΜΚΔ των τουριστών από τις ίδιες αγορές στις δύο χώρες η διαφορά της ΜΚΔ υπέρ της Ισπανίας για το 2019 και το 2020 αντιστρέφεται υπέρ της Ελλάδος.

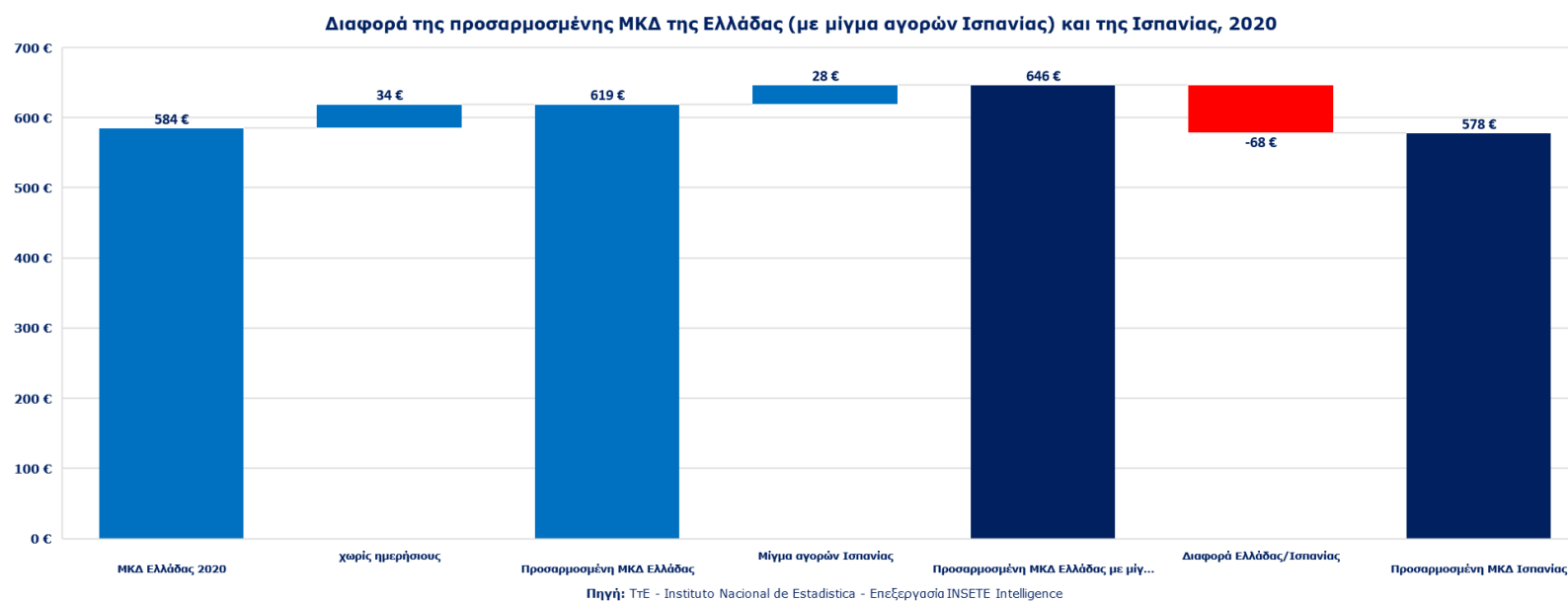
Πίνακας 2: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) με μίγμα αγορών Ισπανίας – σε €

	2019			2020		
	GR	ES	Δ GR-ES	GR	ES	Δ GR-ES
Δημοσιευμένη ΜΚΔ	564	1.101	-537	584	1.041	-457
Προσαρμοσμένη ΜΚΔ* Ελλάδας με μίγμα αγορών Ισπανίας	653	609	44	646	578	68

Πηγή: ΤΤΕ -Instituto Nacional de Estadística - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Έχει υπολογισθεί μόνο για το μέρος της δαπάνης που καταλήγει στη χώρα, εξαιρουμένης της δαπάνης για αεροπορικό/ακτοπλοϊκό εισιτήριο μετάβασης, και μόνο για επισκέπτες με μια διανυκτέρευση τουλάχιστον

Γράφημα 2: Δημοσιευμένη και προσαρμοσμένη ΜΚΔ Ελλάδας (με μίγμα αγορών Ισπανίας) και Ισπανίας, 2020 – σε €

3. Συνολική Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη τουριστών σε Ελλάδα και Ισπανία από δείγμα χωρών

Στην ανάλυση που προηγήθηκε συγκρίναμε την ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία, αναφορικά με την δαπάνη των τουριστών στην χώρα προορισμού, εξαιρουμένου του κόστους μετάβασης στον προορισμό, ακόμα και αν ο μεταφορέας είναι ελληνική ή ισπανική εταιρεία αντίστοιχα.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζουμε συγκριτικά στοιχεία για το σύνολο της δαπάνης¹² των τουριστών με διανυκτέρευση σε Ελλάδα και Ισπανία, ανεξάρτητα αν η δαπάνη έγινε εντός ή εκτός της εκάστοτε χώρας και περιλαμβανομένου του κόστους τους αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου¹³. Παρ' όλ' αυτά, εξακολουθούν να υφίστανται οι ακόλουθες διαφορές στον τρόπο μέτρησης σε Ελλάδα και Ισπανία: στα ελληνικά στοιχεία περιλαμβάνονται και αυτά από cross border workers ή εποχιακά εργαζομένους ενώ στα ισπανικά στοιχεία περιλαμβάνονται και στοιχεία από τουρίστες με κρουαζιέρα. Εκτιμάται ότι οι διαφοροποιήσεις αυτές οδηγούν τη ΜΚΔ της Ισπανίας σε σχετικά υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το αν η μέτρηση είχε πραγματοποιηθεί με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στη χώρα μας, καθώς η συνολική δαπάνη για μια κρουαζιέρα εκτιμάται ότι είναι μεγαλύτερη από την συνολική δαπάνη ενός τυπικού τουρίστα, ενώ οι εποχιακοί και οι cross border workers έχουν ιδιαίτερα χαμηλή δαπάνη.

Στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες για το 2019 (βλ. Πίνακα 3), η δαπάνη των τουριστών που ήρθαν στην Ελλάδα ήταν οριακά ή σημαντικά υψηλότερη από την αντίστοιχη αυτών που πήγαν στην Ισπανία. Μοναδική εξαίρεση αποτέλεσε η αγορά της Ολλανδίας (€ -86). Αντίθετα, οι τουρίστες από τις ΗΠΑ και -ιδιαίτερα- από την Ρωσία, δαπάνησαν υψηλότερα ποσά όταν επισκέφθηκαν την Ισπανία σε σχέση με αυτά που δαπάνησαν στην Ελλάδα.

Σε ότι αφορά το 2020 για το σύνολο της χώρας και για τις τέσσερις αγορές που -λόγω της πανδημίας και των ταξιδιωτικών περιορισμών- διαθέτουμε στοιχεία, η δαπάνη των τουριστών που ήρθαν στην Ελλάδα ήταν οριακά χαμηλότερη για Γερμανία και Ιταλία, οριακά υψηλότερη για Ην. Βασίλειο και σημαντικά υψηλότερη για την Γαλλία από την αντίστοιχη αυτών που πήγαν στην Ισπανία. Αξιοσημείωτο και για τα δύο έτη, είναι πόσο σημαντικά υψηλότερη

¹² Περιλαμβανομένης και της δαπάνης για διαρκή αγαθά ή αγαθά υψηλής αξίας

¹³ για την Ελλάδα, τα στοιχεία προέρχονται από τα πρωτογενή στοιχεία της Έρευνας Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και, για την Ισπανία, πρόκειται για δημοσιευμένα στοιχεία του Instituto Nacional de Estadística και της Turespana.

είναι η δαπάνη των επισκεπτών από την Γαλλία στην Ελλάδα σε σχέση με την αντίστοιχη δαπάνη στην Ισπανία. Πιθανότατα αυτό οφείλεται στο ότι Γαλλία και Ισπανία συνορεύουν, κάτι που επιτρέπει την οδική πρόσβαση των Γάλλων τουριστών στην Ισπανία, δίνοντας τους την δυνατότητα να περιορίζουν τη δαπάνη μετάβασής τους.

Πίνακας 3: Συνολική ΜΚΔ τουριστών από επιλεγμένες χώρες σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €

Αγορά	2019			2020		
	σε Ελλάδα	σε Ισπανία	Δ GR-ES	σε Ελλάδα	σε Ισπανία	Δ GR-ES
Ευρώπη						
Γερμανία	1.067	1.047	20	1.032	1.041	-9
Αυστρία	1.118	1.088	30	Μ.Δ.	896	
Βέλγιο	1.107	1.062	45	Μ.Δ.	1.035	
Γαλλία	1.031	681	350	1.056	622	434
Ιταλία	866	783	83	790	798	-8
Ελβετία	1.149	969	180	Μ.Δ.	935	
Ολλανδία	1.037	1.123	-86	Μ.Δ.	1.106	
Εκτός Ευρώπης						
Ην. Βασίλειο	1.103	990	113	998	989	9
Ρωσία	1.058	1.516	-458	Μ.Δ.	1.292	
ΗΠΑ	1.686	1.736	-50	Μ.Δ.	1.902	
Σύνολο	864	1.101	-236	849	1.041	-193

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας - Instituto Nacional de Estadística - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

Αναφορικά με το σύνολο των τουριστών, η ΜΚΔ στην Ελλάδα είναι σημαντικά χαμηλότερη από την αντίστοιχη στην Ισπανία τόσο για το 2019 (864 έναντι 1.101 Ευρώ) όσο και για το 2020 (849 έναντι 1.041 Ευρώ). Από το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό με την αντίθετη εικόνα για τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες που αναφέρονται στον πίνακα αλλά και από την μείωση που παρατηρείται στην διαφορά το 2020 όταν και μειώθηκε το μερίδιο αγοράς των βαλκανικών αγορών στην Ελλάδα, συνάγουμε ότι η διαφορά αυτή οφείλεται στις υπόλοιπες αγορές και στο διαφορετικό μείγμα αγορών που έχουν οι δύο χώρες. Τέλος, και στις δύο χώρες, η συνολική ΜΚΔ το 2020 ήταν μειωμένη σε σχέση με το 2019 αλλά λιγότερο στην Ελλάδα (-1,7%) απ' ότι στην Ισπανία (-5,5%) πιθανώς και λόγω της ευνοϊκής μεταβολής του μίγματος αγορών της Ελλάδας με την αύξηση του μεριδίου των παραδοσιακών αγορών και τη μείωση του αντίστοιχου των Βαλκανικών.

4. Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τα στοιχεία και την ανάλυση που παρατέθηκαν παραπάνω:

- αντικρούεται η άποψη ότι η Ελλάδα, συγκρινόμενη με τους κύριους ανταγωνιστές, είναι ένας φθηνός προορισμός για τους Ευρωπαίους αφού στις περισσότερες περιπτώσεις οι ευρωπαίοι τουρίστες στην Ελλάδα δαπανούν περίπου τα ίδια εάν όχι περισσότερα απ' ό τι στην Ισπανία.
- η, σε επίπεδο χώρας, υστέρηση της ΜΚΔ στην Ελλάδα σε σχέση με την ΜΚΔ στην Ισπανία οφείλεται κυρίως στο διαφορετικό market mix που έχουν οι δύο χώρες ως προς τις χώρες προέλευσης των τουριστών -περίπου το 1/3 του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα για το 2019 και το 1/5 του 2020 είναι οδικές αφίξεις από τις όμορες βαλκανικές αγορές. Η πελατεία αυτή δεν υποκαθιστά αλλά προστίθεται στην πελατεία με την υψηλότερη δαπάνη¹⁴ και απορροφάται, κατά κύριο λόγο, από το τουριστικό προϊόν της Β. Ελλάδας (Μακεδονία, Θράκη), όπου η ξενοδοχειακή υποδομή είναι χαμηλότερης κατηγορίας σε σχέση με την αντίστοιχη σε άλλες Περιφέρειες της χώρας¹⁵.

¹⁴ Βλ. [Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2016-2020](#) – ΙΝΣΕΤΕ, 2021

¹⁵ Τα 1*, 2* και 3* δωμάτια ξενοδοχείων στην Β. Ελλάδα (περιλαμβανομένης της Χαλκιδικής) είναι το 61% του συνόλου και στην υπόλοιπη χώρα λιγότερο από το 50%.

5. Πηγές

- [Τράπεζα της Ελλάδας](#)
- [Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2016-2020](#)
- [FRONTUR - EGATUR](#)
- [FRONTUR – EGATUR Μεθοδολογία](#)
- [UNWTO](#)
- [Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα 2005-2018, εξέλιξη και σύγκριση με Ισπανία](#)

Ινστιτούτο του Συνδέσμου
Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

Βουκουρεστίου 32
106 71 Αθήνα

T: 210 3244 368

www.insete.gr

intelligence@insete.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ, ΤΣ & ΕΚΤ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΑΝΕΚ

ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης